

Μπορείς να σώσεις εκατοντάδες ζωές... Ή τη μία και σημαντικότερη.

CLARE MACKINTOSH

ΟΜΙΛΙΑ ΣΙΝΙΗΡΙΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΒΑΣΙΑ ΤΖΑΝΑΚΑΡΗ

ΜΕ ΑΦΙΕΡΩΣΗ
ΚΑΙ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

ΜΕΤΟΙΧΜΙΟ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

8.30 π.μ. / MINA

«**Σ**ταμάτα, θα πέσεις».

«**Σ**Το χιόνι που έπεφτε εδώ και μία εβδομάδα είχε πατηθεί κι είχε γίνει πάγος, ένας καθημερινός κίνδυνος που κρυβόταν καλά κάτω από το νυχτερινό στρώμα χιονιού. Οι μπότες μου γλιστράνε συνέχεια, το στομάχι μου σφίγγεται και κάθε φορά νομίζω ότι θα πέσω. Προχωράμε αργά και εύχομαι να είχα σκεφτεί να κουβαλήσω τη Σοφία με το έλκληθρο.

Ανοίγει διστακτικά τα μάτια, γυρίζει το κεφάλι της σαν κουκουβάγια, το αποστρέφει από τις βιτρίνες και κρύβει το πρόσωπό της στο μανίκι μου. Σφίγγω το γαντοφορεμένο χεράκι της. Απεχθάνεται τα πουλερικά που κρέμονται στη βιτρίνα του κρεοπωλείου: τα ιριδιζόντα πούπουλα του λαϊμού τους δημιουργούν μια σκληρή αντίθεση με τα άψυχα μάτια τους.

Κι εγώ τα απεχθάνομαι.

Ο Άνταμ ισχυρίζεται ότι εγώ της μετέδωσα αυτήν τη φοβία, κάτι σαν το κρουολόγημα ή σαν ένα κόσμημα που της το χάρισα χωρίς να το ζητήσει.

«Από πού το πήρε, τότε;» αντέτεινε στις διαμαρτυρίες μου. Άνοιξε τα χέρια του και απευθυνόμενος σε ένα αόρατο κοινό, λες και η απουσία απάντησης αποδείκνυε αυτό που έλεγε, είπε: «Όχι από μένα πάντως».

Και βέβαια όχι. Ο Άνταμ δεν έχει αδυναμίες.

«Το Sainsbury's» λέει η Σοφία, στρέφοντας ξανά το βλέμμα στα μαγαζιά τώρα που έχουμε προσπεράσει τα πουλερικά. Ψευδίζει ακόμη τόσο χαριτωμένα, που σφίγγεται η καρδιά μου. Αυτές τις στιγμές θεωρώ πολύτιμες. Για κάτι τέτοιες στιγμές αξίζει...

Η ανάσα της γαλακτερός αγχός. «Τώρα το παπουτσάδικο. Τώρα τοοο...» Τραβάει τη λέξη, κρατώντας την επόμενη στο στόμα της μέχρι να 'ρθει η κατάλληλη στιγμή. «...μανάβικο» λέει μόλις φτάνουμε μπροστά του. Πάλι ψευδίζει. Πωπώ! Τρελαίνομαι γι' αυτό το κορίτσι, στ' αλήθεια.

Αυτό το τελετουργικό ξεκίνησε το καλοκαίρι, όταν η Σοφία ένιωθε νευρικήτητα αλλά και ενθουσιασμό που θα ξεκινούσε το σχολείο. Κάθε λίγο και λιγάκι ρωτούσε κάτι. Πώς θα είναι η δασκάλα; Πού θα κρεμάνε τα πανωφόρια τους; Θα της έβαζαν τσιρότο αν γρατσουνούσε το γόνατό της; «Πες μου ξανά: Πώς πηγαίνουμε εκεί;». Της το ξανάλεγα: «Ανεβαίνουμε τον λόφο, διασχίζουμε έναν δρόμο, μετά άλλον έναν κι έπειτα βγαίνουμε στον κεντρικό. Περνάμε τη στάση του λεωφορείου, μετά το γυμνάσιο και στη συνέχεια μπροστά από τα μαγαζιά: το βιβλιοπωλείο, το μεσιτικό γραφείο και το κρεοπωλείο. Στρίβουμε και φτάνουμε στο Sainsbury's. Περνάμε το παπουτσάδικο, το μανάβικο, το αστυνομικό τμήμα, τον λόφο, την εκκλησία και... φτάσαμε».

Η σχέση με τη Σοφία απαιτεί υπομονή, κι αυτό είναι που δυσκολεύει τον Άνταμ. Πρέπει να της τα λες όλα ξανά και ξανά. Να την καθησυχάζεις πως τίποτα δεν έχει αλλάξει. Πως τίποτα δεν θα αλλάξει.

Εκείνη την πρώτη μέρα του Σεπτέμβρη πήγαμε μαζί με τον Άνταμ τη Σοφία στο σχολείο. Την κρατούσαμε από τα χέρια και τη σηκώναμε ψηλά, σαν να ήμασταν ακόμη κανονική οικογένεια,

κι εγώ χαιρόμουν που είχα μια καλή δικαιολογία για τα καυτά δάκρυα που ένιωθα να ανεβαίνουν στα μάτια μου.

«Θα δεις, ούτε που θα γυρίσει να κοιτάξει πίσω της» είπε η θεία Μο όταν παρατήρησε την έκφρασή μου καθώς φεύγαμε από το σπίτι. Δεν είναι κανονική θεία, αλλά το «κυρία Γουότ» παραείναι επίσημο για μια γειτόνισσα που μας φτιάχνει ζεστή σοκολάτα και θυμάται τα γενέθλιά μας.

Χαμογέλασα βεβιασμένα.

«Το ξέρω. Χαζομάρα, ε;»

Χαζομάρα το να εύχομαι να ζούσε ακόμη μαζί μας ο Άνταμ. Χαζομάρα το να πιστεύω ότι εκείνη η μέρα ήταν κάτι άλλο πέρα από μια προσποίηση για χάρη της Σοφίας.

Η Μο είχε γονατίσει και χαμογελούσε στη Σοφία.

«Να περάσεις όμορφα σήμερα, γλυκιά μου».

«Το φόρεμά μου με φαγουρίζει».

Το είπε μουτρωμένη, πράγμα που η Μο δεν πρόσεξε.

«Μπράβο, αγάπη μου».

Η Μο έχει το ακουστικό βαρηκοΐας κλειστό για να εξοικονομεί μπαταρία. Όταν πηγαίνω στο σπίτι της, στέκομαι στο παρτέρι δίπλα από το παράθυρο του σαλονιού και κουνάω το χέρι μου μέχρι να με δει. «Έπρεπε να χτυπήσεις το κουδούνι!» λέει πάντα, λες και δεν το χτυπούσα επί δέκα λεπτά.

«Μετά;» ρώτησα τη Σοφία εκείνη την πρώτη μέρα, καθώς περνούσαμε από το μανάβικο και ένιωθα την αγωνία της να κυλάει από τα δάχτυλά της στα δικά μου.

«Αστυνομικό τμήμα!» είπε θριαμβευτικά. «Το αστυνομικό τμήμα του μπαμπά».

Ο Άνταμ δεν εργάζεται στο συγκεκριμένο τμήμα, αλλά αυτό δεν έχει σημασία για τη Σοφία. Κάθε περιπολικό που βλέπουμε είναι «το αμάξι του μπαμπά», κάθε ένστολος είναι «φίλος του μπαμπά».

«Τώρα ανεβαίνουμε τον λόφο».

Τα είχε θυμηθεί όλα. Την επόμενη μέρα είχε προσθέσει κι άλλες λεπτομέρειες – πράγματα που εγώ δεν είχα δει, δεν είχα προσέξει: μια γάτα σε ένα περβάζι, έναν τηλεφωνικό θάλαμο, έναν κάδο απορριμμάτων. Η περιγραφή έγινε αναπόσπαστο στοιχείο της καθημερινότητάς της, τόσο απαραίτητη όσο το να φοράει τη μαθητική στολή της με τη σωστή σειρά (από πάνω προς τα κάτω) ή το να στέκεται σαν φλαμίνγκο ενόσω πλένει τα δόντια της, μετατοπίζοντας το βάρος του σώματός της από το ένα πόδι στο άλλο, ανάλογα με την πλευρά βουρτσίσματος. Αυτά τα τελετουργικά άλλοτε με μαγεύουν κι άλλοτε με κάνουν να θέλω να βάλω τις φωνές. Αυτό θα πει, με λίγα λόγια, να είσαι γονιός.

Η έναρξη του σχολείου είχε σηματοδοτήσει το τέλος ενός κεφαλαίου και την αρχή ενός άλλου. Είχαμε προετοιμαστεί για αυτήν τη μετάβαση τον τελευταίο χρόνο, στέλνοντας τη Σοφία σε παιδικό σταθμό τρεις μέρες την εβδομάδα. Τις υπόλοιπες μέρες τις περνούσε πότε μ' εμένα ή τον Άνταμ και πότε με την Κάτια, την εσωτερική βοηθό με τη γαλήνια ομορφιά, που είχε καταφτάσει με ένα σετ ασορτί βαλίτσες και χωρίς να μιλάει γρι αγγλικά. Κάθε Τετάρτη απόγευμα παρακολουθούσε μαθήματα αγγλικών και συμπλήρωνε τον μισθό της δουλεύοντας στο σουπερμάρκετ τα Σαββατοκύριακα. Έπειτα από έξι μήνες δήλωσε ότι είμαστε «η πιο καλή οικογένεια στον κόσμο» και ζήτησε να μείνει άλλον έναν χρόνο. Αναρωτήθηκα μεγάλωφωνα αν είχε φίλο και το κοκκίνισμά της επιβεβαίωσε ότι είχα δίκιο, αν και παρέμεινε κρυφίνους ως προς την ταυτότητά του.

Χάρηκα και αισθάνθηκα ανακούφιση. Με τα ωράριά μας, ήταν αδύνατον να βασιστούμε σε κάποιον παιδικό σταθμό και σε καμία περίπτωση δεν μπορούσαμε να πληρώνουμε τις ντα-

ντάδες, που πολλοί συνάδελφοί μου είχαν στη δούλεψή τους. Ανησυχούσα μήπως το να έχουμε μια ξένη στο σπίτι το νιώσω σαν εισβολή, αλλά η Κάτια περνούσε τον περισσότερο χρόνο στο δωμάτιό της, συνομιλώντας μέσω Skype με τους φίλους της στην πατρίδα. Προτιμούσε ακόμα και να τρώει μόνη, παρόλο που συνέχισα την καλούσαμε να φάει μαζί μας, ενώ παράλληλα βοηθούσε στο σπίτι, σφουγγάριζε ή τακτοποιούσε τα πλυμένα, αν και της έλεγα ότι δεν χρειαζόταν να το κάνει: «Είσαι εδώ για να βοηθάς με τη Σοφία και για να μάθεις αγγλικά».

«Δεν με πειράζει» απαντούσε. «Μ' αρέσει βοηθάω».

Μια μέρα επέστρεψα στο σπίτι και βρήκα κάμποσα ζευγάρια κάλτσες του Άνταμ πάνω στο κρεβάτι μας. Οι τρύπες που υπήρχαν στο σημείο της φτέρνας ήταν προσεκτικά μανταρισμένες.

«Πού έμαθες να το κάνεις αυτό;»

Εγώ ίσα που μπορούσα να ράψω ένα κουμπί και να κοντύνω ένα στρίφωμα –κι αυτό στραβά–, αλλά το μαντάρισμα ήταν δουλειά έμπειρης νοικοκυράς, και η Κάτια δεν ήταν ούτε είκοσι πέντε χρονών καλά καλά.

Ανασήκωσε τους ώμους.

«Η μητέρα μου με μάθει».

«Ειλικρινά δεν ξέρω τι θα κάναμε χωρίς εσένα».

Είχα καταφέρει να πάρω έξτρα βάρδιες στη δουλειά, ξέροντας ότι η Κάτια θα πηγαينوέφερε τη μικρή στο σχολείο, και η Σοφία τη λάτρευε, πράγμα που δεν ήταν δεδομένο. Η Κάτια είχε την υπομονή να παίζει συνέχεια κρυφτό μαζί της, και όσο περνούσε ο καιρός η Σοφία ανακάλυπτε όλο και πιο δύσκολες κρυψώνες.

«Έρχομαι σε βρω, είτε πρόλαβες να κρυφτείς είτε όχι!» φώναζε η Κάτια, προφέροντας προσεκτικά κάθε καινούργια λέξη, κι ύστερα έφαχνε την προστατευόμενη της σε όλο το σπίτι.

«Μέσα στην παπουτσοθήκη; Όχι... Πίσω από την πόρτα του μπάνιου;»

«Δεν μου ακούγεται πολύ ασφαλές» φέλλισα, καθώς η Σοφία ορμούσε τρέχοντας στον κάτω όροφο για να μου πει θριαμβευτικά ότι η Κάτια δεν την είχε βρει που κρυβόταν κουλουριασμένη πάνω σε ένα ράφι της λινοθήκης. «Δεν θέλω να κρύβεσαι σε μέρη όπου μπορεί να παγιδευτείς».

Η Σοφία μούτρωσε κι ύστερα έφυγε τρέχοντας για να ξαναπαίξει με την Κάτια. Δεν έδωσα συνέχεια.

Ο πατέρας μου ισχυριζόταν ότι ο Άνταμ κι εγώ ήμασταν υπερπροστατευτικοί γονείς, ενώ εγώ, από την άλλη, τον παρακαλούσα να μην είναι τόσο χαλαρός.

«Θα πέσει» έλεγα, ενώ φοβόμουν ακόμα και να κοιτάξω κάθε φορά που εκείνος ενθάρρυνε τη Σοφία να σκαρφαλώσει σε ένα δέντρο ή να περάσει μαζί του μέσα από ένα ρυάκι πατώντας πάνω σε πέτρες.

«Έτσι μαθαίνεις να πετάς».

Το ήξερα ότι είχε δίκιο και πάλευα με την παρόρμησή μου να αντιμετωπίζω τη Σοφία σαν μωρό. Άλλωστε έβλεπα ότι και η ίδια απολάμβανε την περιπέτεια και λαχταρούσε να της φέρονται όπως σε ένα «μεγάλο κορίτσι». Η Κάτια το αντιλήφθηκε αμέσως, γι' αυτό οι δυο τους ανέπτυξαν γρήγορα ένα βαθύ δέσιμο. Ωστόσο, επειδή η ικανότητα της Σοφίας να διαχειρίζεται τις όποιες αλλαγές –των προσώπων, στη συγκεκριμένη περίπτωση– είναι μια διαδικασία σε εξέλιξη, γι' αυτόν τον λόγο ανακουφίστηκα όταν η Κάτια επέλεξε να μείνει. Έτρεμα τις επιπτώσεις της αναχώρησής της.

Συνέβη ξαφνικά τον Ιούνιο, λίγες εβδομάδες αφότου η Κάτια είχε ζητήσει να μείνει. Λίγες εβδομάδες από τότε που άρχισα να χαλαρώνω. Το πρόσωπό της ήταν κατακόκκινο και κλαμένο. Είχε μαζέψει τα πράγματά της βιαστικά, γεμίζοντας τη βαλίτσα της

με ρούχα που ήταν ακόμη υγρά από το στεγνωτήριο. Είχε να κάνει με τον φίλο της; Δεν με κοίταζε καν. Μήπως είχα κάνει κάτι εγώ;

«Φεύγω τώρα» ήταν το μόνο που είπε.

«Σε παρακαλώ, Κάτια, ό,τι κι αν είναι, ας το συζητήσουμε».

Δίστασε τότε και την είδα να κοιτάζει τον Άνταμ. Το βλέμμα της ήταν θυμωμένο και πληγωμένο. Ακριβώς τη στιγμή που γύρισα προς το μέρος του, τον είδα να γνέφει δίνοντάς της μια σιωπηρή οδηγία.

«Τι συμβαίνει;» Κοίταξα μία τον έναν και μία τον άλλον.

Κάποτε ο Άνταμ αστειευόταν ότι, σε περίπτωση που εγώ και η Κάτια είχαμε κάποια διαφωνία, θα αναγκαζόταν να πάρει το μέρος της νεαρής γυναίκας.

«Δεν μπορείς να βρεις εύκολα καλή εσωτερική» είπε.

«Πολύ αστείο».

«Κι εσύ το ίδιο θα έκανες, παραδέξου το».

Του είχα κάνει μια γκριμάτσα.

«Ναι, με τσάκωσες».

«Λοιπόν;» είπα.

Είχαν τσακωθεί –αυτό ήταν σαφές–, αλλά για ποιον λόγο; Το μόνο κοινό που είχαν ήταν η Σοφία, άντε και οι αστυνομικές σειρές που ο Άνταμ λάτρευε κι εγώ σιχαινόμουν, και οι οποίες ήταν το μόνο πράγμα που δελέαζε την Κάτια να βγει από το δωμάτιό της τα σαββατόβραδα. Εγώ, αν δεν ήμουν στη δουλειά, πήγαινα για τζόκινγκ και επέστρεφα έχοντας τρέξει δέκα χιλιόμετρα, οπότε μόλις που προλάβαινα τους ζοφερούς τίτλους τέλους, καθώς και το τέλος της μεταξύ τους συζήτησης για το επεισόδιο.

Αλλά κανείς δεν τσακωνόταν για αστυνομικές σειρές.

«Πρώτα αυτόν» είπε απότομα η Κάτια, και ήταν η μόνη φορά που την έβλεπα κατηφή. Μια κόρνα ακούστηκε απέξω –το ταξί

της για το αεροδρόμιο– και, επιτέλους, το βλέμμα της συνάντησε το δικό μου.

«Εσύ καλή γυναίκα. Δεν αξίζεις τέτοιες μαλακίες».

Ένωσα κάτι να σπάει μέσα μου, μια μικροσκοπική ρωγμή στην άκρη μιας παγωμένης λίμνης. Ήθελα να κάνω ένα βήμα πίσω, να αφήσω τον πάγο άθικτο, αλλά ήταν πολύ αργά.

Κρακ.

Όταν έφυγε, στράφηκα στον Άνταμ.

«Λοιπόν;»

«Τι λοιπόν;»

Ήταν απότομος, λες και η ερώτησή μου, λες και η ίδια μου η παρουσία τον εκνεύριζε. Λες και έφταιγα εγώ.

Εστίασα τη σκέψη μου στο βλέμμα που είχα δει να ανταλλάσσουν. Στα κόκκινα μάτια της Κάτιας και στην έμμεση προειδοποίηση: *Δεν αξίζεις τέτοιες μαλακίες.*

«Δεν είμαι χαζή, Άνταμ. Τι συμβαίνει;»

«Τι συμβαίνει με ποιο πράγμα;»

Ξανά ένα ανεπαίσθητο «τσκ» πριν μιλήσει, λες και το μυαλό του ήταν απασχολημένο με άλλα, πιο σημαντικά ζητήματα, και εγώ τον τραβούσα με το ζόρι ξανά στην ασημαντότητα.

«*Με την Κάτια*».

Μίλησα όπως μιλούν κάποιοι όταν απευθύνονται σε ξένους. Αισθανόμουν σαν να είχα μπει στη ζωή κάποιου άλλου. Ποτέ στο παρελθόν δεν είχε χρειαστεί να κάνω μια τέτοια συζήτηση, ούτε που είχα φανταστεί ότι μια μέρα θα την έκανα κι εγώ.

Καθώς γύρισε από την άλλη για να καταπιαστεί με κάτι ανούσιο, είδα τον σβέρκο του κατακόκκινο από ενοχή. Η αλήθεια έλαμψε στο μυαλό μου όπως οι λύσεις στα σταυρόλεξα, που σου 'ρχονται ξαφνικά μέρες μετά αφότου έχεις πετάξει την εφημερίδα, και φέλλισα τις λέξεις που δεν ήθελα να πω.

«*Κοιμήθηκες μαζί της*».

«Όχι! Για όνομα. Όχι! Έλεος, Μίνα! Αυτό πιστεύεις;»

Ήθελα πάρα πολύ να τον πιστέψω. Ποτέ άλλοτε δεν μου είχε δώσει λόγο να αμφιβάλλω για εκείνον. Με αγαπούσε. Τον αγαπούσα. Κατέβαλα μεγάλη προσπάθεια για να μιλήσω χωρίς να τρέμω.

«Και τι να σκεφτώ; Προφανώς κάτι συμβαίνει μεταξύ σας».

«Γέμισε την κουζίνα πλαστελίνες. Της την είπα. Το πήρε προσωπικά».

Είχα στυλώσει το βλέμμα πάνω του, στο κατακόκκινο πρόσωπό του, καθώς ξεστόμιζε το φέμα.

«Τουλάχιστον ας σκεφτόσουν μια πιο πιστευτή δικαιολογία».

Το να μην μπαίνει στον κόπο να σκεφτεί ένα αξιοπρεπές φέμα πονούσε σχεδόν όσο το ίδιο το φέμα. Τόσο ασήμαντη ήμουν για εκείνον;

Η αναχώρηση της Κάτιας προκάλεσε μια ρωγμή στην οικογένεια. Η Σοφία ήταν έξαλλη. Η απότομη απώλεια της φίλης της ήταν ένα πένθος γι' αυτήν, που εκφράστηκε με σπασμένα παιχνίδια και σκισμένες φωτογραφίες. Κατηγορούσε εμένα, μόνο και μόνο επειδή εγώ της το είπα, και χρειάστηκε να επιστρατεύσω όλο το ηθικό σθένος μου για να μην της πω ότι έφταιγε ο Άνταμ. Κρατούσαμε αποστάσεις. Εγώ θυμωμένη και γεμάτη πικρία, εκείνος λιγομίλητος και γεμάτος ψεύτικη θλίψη, που σκοπό είχε να με κάνει να αμφιβάλλω γι' αυτό που πίστευα. Δεν με κλόνησε. Αν η Κάτια ήταν το σταυρόλεξο, τώρα που το είχα λύσει, έβλεπα ότι τα στοιχεία που είχα μιλούσαν από μόνα τους. Επί μήνες ο Άνταμ ήταν μυστικοπαθής σχετικά με τα ρεπό του και πρόσεχε το κίνητό του σε τέτοιον βαθμό, που το έπαιρνε μαζί του ακόμα και στο ντους. Τι χαζή υπήρξα που δεν το είχα καταλάβει νωρίτερα.

«Ανεβαίνουμε τον λόφο» λέει τώρα η Σοφία. «Μετά η εκκλησία, μετά...»

Δεν προλαβαίνω να σφίξω εγκαίρως το χέρι της καθώς εκεί-

νη γλιστράει και πέφτει ανάσκελα στο έδαφος. Τα μάτια της γουρλώνουν από το σοκ, ύστερα κλείνουν και παραμένουν κλειστά για όσο διάστημα κάνει τους υπολογισμούς της: πόσο έχει χτυπήσει, πόσο έχει φοβηθεί, πόσο έχει ντραπεί. Διακόπτω τις σκέψεις της, αφήνω κάτω την τσάντα μου και, προσπαθώντας να τη σηκώσω από το πεζοδρόμιο, πέφτω κατά λάθος πάνω σε έναν άντρα που έρχεται από την αντίθετη κατεύθυνση.

«Οπαλάκια» λέω με σοβαρό τόνο.

Η Σοφία με κοιτάζει, το κάτω χείλος της τρέμει από θυμό, τα σκούρα μάτια της εξερευνούν τα δικά μου προκειμένου να καταλάβει πόσο άσχημη ήταν η πτώση της. Χαμογελάω, για να της δείξω ότι δεν ήταν τίποτα, και γέρονω πίσω το κεφάλι μου για να δω τις φιγούρες που σχηματίζουν τα σύννεφα στον ουρανό.

«Βλέπεις το σκυλάκι; Στέκεται όρθιο. Βλέπεις το κεφάλι του; Να, εκεί! Και την ουρά;»

Δεν θα κλάψει. Ποτέ δεν κλαίει. Θυμώνει, βγάζει ακατάληπτες κραυγές που σημαίνουν ότι εγώ φταίω, πάντα εγώ φταίω. Ή τρέχει στον δρόμο για να αποδείξει κάτι που μόνο εκείνη καταλαβαίνει. Ότι την αγαπώ; Ότι δεν την αγαπώ;

Ακολουθεί το βλέμμα μου. Ένα αεροπλάνο σκίζει τον ουρανό, περνώντας ανάμεσα από σύννεφα που έμοιαζαν αρκετά συμπαγή για να το εμποδίσουν.

«747» λέει η Σοφία.

Ξεφυσάω. Τα κατάφερα, την έκανα να ξεχαστεί.

«Όχι, A380. Είναι ίσιο μπροστά, βλέπεις;» Την καθίζω προσεκτικά και μου δείχνει τα γάντια της που μούσκεψαν από το χιόνι. «Καημενούλα. Κοίτα, να η εκκλησία. Μετά;»

«Μετά το σχολείο».

«Άρα σχεδόν φτάσαμε».

Χαμογελάω και πίσω από το χαμόγελό μου κρύβω όλα μας

τα προβλήματα. Η τσάντα μου –η τσάντα της Σοφίας δηλαδή– έχει αναποδογυρίσει και το περιεχόμενό της έχει χυθεί στο πεζοδρόμιο. Ξαναβάζω μέσα την αλλαξιά της και πιάνω το παγούρι, το οποίο όμως κατρακυλά μακριά, με το όνομα της κόρης μου, γραμμένο πάνω του, να παίζει κρυφτούλι: μια να φανερω- νεται και μια να χάνεται.

«Δικό σου είναι αυτό;»

Ο άντρας πάνω στον οποίο κουτούλησα νωρίτερα κρατάει κάτι στο χέρι του και το τείνει προς τη Σοφία. Είναι ο Κύριος Ελέφαντας, με την προβοσκίδα του ζουληγμένη και φθαρμένη ύστερα από πέντε χρόνια αγάπης.

«Δώσ' το μου!» ουρλιάζει η Σοφία, ενώ οπισθοχωρεί ένα βήμα και κρύβεται πίσω μου.

«Χίλια συγγνώμη» λέω.

«Μην ανησυχείτε».

Ο άντρας φαίνεται ανεπηρέαστος από την αγένεια της κόρης μου. Δεν πρέπει να ζητάω συγγνώμη για λογαριασμό της, επειδή αντιχρούει ό,τι νιώθει, ενώ αυτό που χρειάζεται είναι στήριξη. Αλλά είναι δύσκολο να μη μιλάς όταν βλέπεις υψωμένα φρύδια και νιώθεις να σε κρίνουν επειδή δεν έχεις μάθει τρόπους στο παιδί σου. Παίρνω τον Κύριο Ελέφαντα και η Σοφία τον αρπάζει απ' το χέρι μου και κρύβει το πρόσωπό της πάνω του.

Ο Κύριος Ελέφαντας προέρχεται από το σπίτι όπου η Σοφία πέρασε τους πρώτους τέσσερις μήνες της ζωής της. Είναι το μοναδικό πράγμα που έχει από τότε, μολοντί κανείς δεν ξέρει αν πράγματι ήταν της Σοφίας ή αν απλώς τον πήρε μαζί της τη μέρα που μεταφέρθηκε επειγόντως σε δομή ανάδοχης φροντίδας. Όπως και να έχει, τώρα είναι αχώριστοι.

Μέχρι να φτάσουμε στο σχολείο κρατάει τον Κύριο Ελέφαντα από τη μεγάλη προβοσκίδα του. Εκεί δείχνει στη δεσποινίδα Τζέσοπ τα βρεγμένα γάντια της, κι εγώ κρεμάω το παλτό της

και βάζω το σκουφί και το κασκόλ στην τσάντα της. Είναι 17 Δεκεμβρίου και το σχολείο βουίζει από προσμονή. Χιονάνθρωποι από βαμβάκι χορεύουν πάνω σε λευκά χαρτόνια στερεωμένα με συρραπτικό σε πίνακες ανακοινώσεων, ενώ πολλές δασκάλες φορούν εντυπωσιακά σκουλαρίκια, με τους αστραφτερούς λοβούς τους να δίνουν ένα μήνυμα που θα μπορούσε να εκληφθεί είτε ως εορταστικό είτε ως σήμα κινδύνου. Τα πλακάκια στο δάπεδο είναι βρεγμένα, καθώς κομμάτια χιονιού ξέμειναν στην πόρτα κι ύστερα πατήθηκαν και μεταφέρθηκαν μέχρι τις κρεμάστρες.

Παίρνω το φαγητοδοχείο της Σοφίας και το δίνω στη δεσποινίδα Τζέσοπ, ενώ εξακολουθώ να ψάχνω την τσάντα της. Η Κάτια την άδειαζε στο τέλος κάθε μέρας, καθάριζε δαχτυλιές που κολλούσαν και ανακύκλωνε διακριτικά τις λιγότερο καλές δημιουργίες. Κι εγώ όλο λέω να το κάνω, αλλά καταλήγω να κρεμάω την τσάντα στο χολ κάθε απόγευμα και να το θυμάμαι ξανά την άλλη μέρα, που πηγαίνουμε στο σχολείο.

«Έτοιμοι για τα Χριστούγεννα;»

Η δασκάλα της Σοφίας είναι πολύ αδύνατη, με λεία επιδερμίδα, που παραπέμπει είτε σε εικοσιπεντάχρονη είτε σε καλοδιατηρημένη τριαντάρα. Σκέφτομαι όλες τις Clarins που έχω αγοράσει στα duty free τόσα χρόνια και όλες τις κούρες ομορφιάς που έχω ξεκινήσει, με τις καλύτερες των προθέσεων, για να καταλήξω ξανά στα υγρομάντιλα. Πάω στοίχημα ότι η δεσποινίς Τζέσοπ καθαρίζει το πρόσωπό της, βάζει τονωτική λοσιόν και το ενυδατώνει.

«Περίπου».

Ένα κομματάκι πάγου έχει κολλήσει στο δεύτερο πουλόβερ της Σοφίας, το ύφασμα γύρω του έχει βραχεί και είναι κρύο. Το τινάζω και ξαναπιάνω τη μάταιη αναζήτησή μου ανάμεσα σε κομμάτια από χάρτινες αυγοθήκες και άδεια κουτάκια χυμού.

«Δεν βρίσκω το στιλό επινεφρίνης της. Έχετε ακόμη εκείνο που σας είχα δώσει;»

«Ναι, μην ανησυχείτε. Είναι στο ντουλαπάκι με τα φάρμακα, με το όνομα της Σοφίας γραμμένο».

«Τα λαστιχάκια μου είναι λάθος χρώμα» λέει η Σοφία.

Η δεσποινίς Τζέσοπ σκύβει να περιεργαστεί τις πλεξούδες της Σοφίας, η μία πιασμένη με κόκκινο λαστιχάκι και η άλλη με μπλε.

«Πολύ ωραία λαστιχάκια».

«Πάντα έχω δύο μπλε για το σχολείο».

«Αυτά εδώ μου αρέσουν πολύ πάντως». Η δεσποινίς Τζέσοπ στρέφει ξανά την προσοχή της σ' εμένα και θαυμάζω την ικανότητα της δασκάλας να έχει την τελευταία λέξη, όταν η δική μου συζήτηση με τη Σοφία για το θέμα «λαστιχάκια» κράτησε περίπου όλο το πρωινό και σχεδόν σε όλη τη διαδρομή για το σχολείο. «Μην ξεχάσετε, αύριο έχουμε το χριστουγεννιάτικο γεύμα, οπότε δεν χρειάζεται να έχει μαζί της μεσημεριανό».

«Έγινε. Σήμερα θα την πάρει η μπέιμπι σίτερ μας, η Μπέκα. Την έχετε ξαναδεί, νομίζω».

«Όχι ο κύριος Χόλμπρουκ;»

Την κοιτάζω για μια στιγμή και αναρωτιέμαι αν το χαμόγελό της κρύβει κάτι άλλο. Απογοήτευση; Επίκριση; Αλλά η έκφρασή της είναι τόσο αθώα, που αποστρέφω το βλέμμα και διπλώνω ξανά το υγρό πουλόβερ της Σοφίας. Να σε πάρει ο διάολος, Άνταμ, που με έκανες σαν εκείνες τις παρανοϊκές συζύγους που πάντα λυπόμουν.

«Δεν ήξερε αν θα τελείωνε εγκαίρως, οπότε, για μεγαλύτερη σιγουριά, θα έρθει η μπέιμπι σίτερ».

«Για πού πετάτε σήμερα;»

«Για Σίντνεϊ».

«Με Boeing 777» λέει η Σοφία. «Με 353 επιβάτες. Θέλουν είκοσι ώρες για να φτάσουν εκεί και μετά άλλες είκοσι ώρες για να γυρίσουν, αλλά στο μεταξύ θα μείνουν σε ξενοδοχείο».

«Πωπώ! Συναρπαστικό. Θα λείψετε καιρός;»

«Πέντε μέρες. Θα έχω γυρίσει για τις γιορτές».

«Θα έχουν τέσσερις πιλότους, γιατί είναι πολύ μακριά, αλλά δεν θα πετάνε όλοι μαζί, ένας ένας με τη σειρά».

Η Σοφία μάθαινε τα στοιχεία για όλα τα αεροπλάνα με τα οποία πετάω. Υπάρχει μια επίδειξη ενός 747 στο YouTube που πρέπει να την έχει δει εκατό φορές. Ξέρει το βίντεο απέξω κι ανακατωτά, τα χείλη της κινούνται ταυτόχρονα με του αφηγητή. Εντυπωσιακό.

«Μερικές φορές με τρομάζει» είχα πει στον μπαμπά μου, χαμογελώντας, για να μαλακώσω αυτή την παραδοχή. Με τον Άνταμ πρόσφατα είχαμε ανακαλύψει ότι η Σοφία δεν έλεγε από μνήμης τα λόγια στο αγαπημένο της εικονογραφημένο βιβλίο, όπως είχαμε φανταστεί, αλλά τα διάβαζε. Ήταν τριών ετών.

Ο μπαμπάς είχε γελάσει. Έβγαλε τα γυαλιά του και τα καθάρισε με την άκρη του πουκαμίσου του.

«Μη λες ανοησίες. Είναι πανέξυπνη. Είναι προορισμένη για μεγάλα πράγματα».

Βούρκωσε, αλλά κι εγώ έκλεισα σφιχτά τα μάτια μου και τα ξανάνοιξα. Του έλειπε η μαμά, όπως και σ' εμένα, ωστόσο αναρωτήθηκα τατόχρονα αν θυμόταν την εποχή που έλεγαν το ίδιο και για εμένα.

Η ψυχολόγος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Σοφία είχε υπερλεξία – η πρώτη θετική διάγνωση σε μια θάλασσα από ακρωνύμια και αρνητικές «ταμπέλες»: Διαταραχή Προσκόλλησης. Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής. Παθολογική Αποφυγή Απαιτήσεων. Αυτά δεν τα γράφουν στα φυλλάδια περί υιοθεσίας.

Με τον Άνταμ προσπαθήσαμε δύο χρόνια να συλλάβω. Θα συνεχίζαμε, αλλά το στρες είχε ήδη αρχίσει να με επηρεάζει κι ένιωθα ότι γινόμουν το είδος της γυναίκας που δεν ήθελα καθόλου να γίνω – που ξέρει πότε ακριβώς έχει ωορρηξία, που αποφεύγει τα πάρτι για τις έγκυες φίλες της και τα μωρά που περιμένουν και που ξοδεύει όλες τις αποταμιεύσεις της σε κύκλους εξωσωματικής γονιμοποίησης.

«Πόσο κοστίζει;»

Ήμουν εν πτήση, κάπου πάνω από τον Ατλαντικό, αποκαλύπτοντας τα μυστικά μου –ορισμένα, τέλος πάντων– στη συνάδελφο με την οποία δούλευα εκείνη τη μέρα. Η Σιάν ανέδιδε ελαφρώς μητρική στοργή και, πριν καλά καλά οι ρόδες σηκωθούν από την άσφαλτο, ανταλλάσσαμε τις ιστορίες μας.

«Χιλιάρικα».

«Μπορούν να βοηθήσουν λίγο οι γονείς σου;»

Δεν της είπα για τη μαμά μου. Ήταν ακόμη πολύ επώδυνο. Όσο για δάνειο από τον μπαμπά, ύστερα απ' όσα συνέβησαν... Κούνησα το κεφάλι μου και άλλαξα προσέγγιση.

«Δεν είναι μόνο τα χρήματα. Θα πάθαινα εμμονή, το ξέρω. Ήδη έχω πάθει. Θέλω παιδιά, αλλά δεν θέλω να τρελαθώ».

«Δύσκολο» κάγχασε η Σιάν. «Τέσσερα έχω, και κάθε φορά έχανα και λίγο απ' το μυαλό μου».

Πήραμε έγκριση για υιοθεσία. Χρειάστηκε αρκετό χρόνο, για τον επιπλέον λόγο ότι δηλώσαμε κατηγορηματικά πως θέλαμε παιδί μικρότερο του ενός έτους. Ο Άνταμ, δουλεύοντας στην αστυνομία, είχε έρθει αντιμέτωπος με τις ολέθριες συνέπειες του συστήματος αναδοχής, και δεν θεωρούσαμε ότι είχαμε τα προσόντα να διαχειριστούμε τέτοιες καταστάσεις. Πιστεύαμε ότι ένα μωρό θα ήταν πιο εύκολο.

Μας έδωσαν τη Σοφία όταν ήταν τεσσάρων μηνών. Προηγουμένως βρισκόταν σε ανάδοχη οικογένεια, εξαιτίας της παραμέ-

λησης από τη φυσική της μητέρα, η οποία είχε κάνει το ίδιο με ακόμα πέντε παιδιά πριν από τη Σοφία. Όμως τα γρανάζια της υιοθεσίας κινούνταν αργά και οι μήνες που περνούσε η Σοφία με την ανάδοχη οικογένεια, κι εμείς χωρίς εκείνη, έμοιαζαν ατελείωτοι. Έπρεπε να δείξουμε στις Κοινωνικές Υπηρεσίες ότι ήμασταν ψυχολογικά προετοιμασμένοι γι' αυτή την αναμονή, αλλά ταυτόχρονα μας βασάνιζαν ένα σωρό προλήψεις. Ο Άνταμ, για παράδειγμα, προσπαθούσε να αποφεύγει σκάλες και μαύρες γάτες. Συμβιβαστήκαμε τελικά, αφήνοντας όλα τα πράγματα στο φρεσκοβαμμένο δωμάτιο της Σοφίας στις συσκευασίες τους, με σκοπό να τα επιστρέψουμε αν κάτι πήγαινε στραβά.

Η εντολή του δικαστηρίου δόθηκε όταν η Σοφία ήταν δέκα μηνών, και ο Άνταμ έτρεξε σε σημείο ανακύκλωσης με ένα αυτοκίνητο γεμάτο χαρτόνια και πλαστικές συσκευασίες. Επιτέλους, είχαμε την οικογένεια που θέλαμε. Οι ταινίες σε κάνουν να πιστεύεις στο «έζησαν αυτοί καλά...», αλλά τελικά απαιτείται πολύς κόπος γι' αυτό.

Η Σοφία τώρα τρέχει να βρει τις φίλες της και την παρατηρώ πίσω από το τζάμι. Ακόμα και σήμερα, που έχει περάσει τόσος καιρός από την αρχή του τριμήνου, μερικά παιδιά εξακολουθούν να κλαίνε όταν αποχαιρετάνε τους γονείς τους. Αναρωτιέμαι αν οι γονείς τους κοιτάζουν τη Σοφία και σκέφτονται *Τι τυχερή μαμά*, όπως κοιτάζω εγώ τα παιδιά που αγκαλιάζουν σφιχτά τις μαμάδες τους και σκέφτομαι το ίδιο.

Στο σπίτι γράφω ένα σημείωμα για την Μπέκα, τη μαθήτριά της τρίτης λυκείου που πότε πότε προσέχει τη Σοφία. Βγάζω λαζάνια να ξεπαγώνουν, σε περίπτωση που ο Άνταμ δεν έχει επιστρέψει την ώρα του φαγητού, και αφήνω μια καθαρή πετσέτα για εκείνον στον ξενώνα – αν και γνωρίζει πολύ καλά πού έχουμε τις πετσέτες και τα σεντόνια. Είναι δύσκολο να σταματήσεις να φροντίζεις κάποιον που φρόντιζες εδώ και μια δεκαετία.

«Γιατί να μην κοιμηθώ στο κρεβάτι μας;» είπε την πρώτη φορά.

Του απάντησα χαμηλόφωνα. Όχι μόνο λόγω της Σοφίας, αλλά επειδή δεν ήθελα κανείς μας να πληγωθεί περισσότερο.

«Γιατί δεν είναι το κρεβάτι μας πια, Άνταμ.»

Δεν ήταν το κρεβάτι μας από τη μέρα που έφυγε η Κάτια.

«Γιατί κάνεις έτσι;»

«Πώς έτσι;»

«Γιατί φέρεσαι τόσο ψυχρά; Σαν να είμαστε ξένοι». Έκανε έναν μορφασμό. «Σ' αγαπώ, Μίνα.»

Πήγα να απαντήσω, να πω ότι δεν ένιωθα πια το ίδιο, αλλά δεν μπορούσα.

Φυσικά, πήγαμε σε σύμβουλο γάμου. Για χάρη της Σοφίας, αν όχι για μας. Τα ζητήματα προσκόλλησης που αντιμετώπιζε ήταν βαθιά ριζωμένα, μια σωματική μνήμη από τους μήνες που το κλάμα της δεν συνεπαγόταν παρηγοριά. Τι θα της προκαλούσε τώρα ένας χωρισμός; Η Σοφία είχε συνηθίσει το γεγονός ότι ο Άνταμ δούλευε τα βράδια κι ότι εγώ έλειπα πολλές μέρες, γιατί πάντοτε μα πάντοτε γυρίζαμε σπίτι.

Ο Άνταμ, στην καλύτερη, μιλούσε μονολεκτικά στην ψυχολόγο και της απαντούσε με μισόλογα και υπεκφυγές, όπως έκανε και σ' εμένα. Τον Ιούλιο συμφώνησε να φύγει.

«Χρειάζομαι χρόνο» του είχα πει.

«Πόσο χρόνο;»

Δεν ήξερα. Τον είδα να διστάζει κοιτάζοντας τις βαλίτσες, τη μια μέσα στην άλλη, σαν ορθογώνιες μπάμπουσες. Διάλεξε τη μικρότερη. Αισιόδοξος. Το Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού τού βρήκε δωμάτιο σε ένα σπίτι με τρεις νεοσύλλεκτους αστυνομικούς, που ξεχειλίζουν από ενθουσιασμό και φτηνή μπίρα και δεν έπαυαν να κομπάζουν ο ένας στον άλλον για τα καινούργια τους κατορθώματα ως ένστολων.

«Η Σοφία δεν μπορεί να έρθει εδώ» μου είπε. «Δεν θα ήταν σωστό».

Έτσι, τακτοποίησα το κρεβάτι στον ξενώνα, κι όταν πηγαίνω στη δουλειά, ο Άνταμ μένει στο σπίτι, και δεν ξέρω ποιον από τους δυο μας δυσκολεύει περισσότερο αυτό.

Φοράω τη στολή μου και διπλοτσεκάρω το βαλιτσάκι μου. Η σημερινή πτήση είναι σημαντική. Η τελευταία απευθείας πτήση από Λονδίνο για Σίντνεϊ έγινε το 1989 και ήταν περισσότερο ένα δημοσιοσχεσίτικο εύρημα, με μόλις είκοσι επιβαίνοντες. Ήταν αδύνατον να πραγματοποιηθούν απευθείας εμπορικές πτήσεις, καθώς χρειάστηκαν χρόνια μέχρις ότου κατασκευαστεί ένα αεροσκάφος που να μπορεί να διανύσει αυτή την απόσταση γεμάτο επιβάτες.

Αφήνω ένα σημείωμα στο κρεβάτι της Σοφίας – μια καρδούλα σχεδιασμένη με μαρκαδόρο που από κάτω γράφει: *Με αγάπη, μαμά.* Απ' όταν έμαθε να διαβάζει, το κάνω κάθε φορά που πετάω.

«Βρήκες το σημείωμά μου;» ρώτησα κάποτε όταν της έκανα βιντεοκλήση για να την καληνυχτίσω. Δεν θυμάμαι πού ήμουν, αλλά ήταν ακόμη μεσημέρι, και στο θέαμα της Σοφίας που μόλις είχε βγει από το μπάνιο με κυρίευσε ένα κύμα νοσταλγίας.

«Ποιο σημείωμά;»

«Στο κρεβάτι σου. Το άφησα στο μαξιλάρι σου. Όπως πάντα».

Η νοσταλγία με έκανε άδικη, ήθελα να λείπω στη Σοφία μόνο και μόνο επειδή μου έλειπε εμένα.

«Κλείνω, μαμά. Φτιάχνουμε φωλιά με την Κάτια».

Η οθόνη τρεμόπαιξε κι έμεινα να κοιτάζω το ταβάνι της κουζίνας. Τερμάτισα την κλήση πριν προλάβει να με λυπηθεί η Κάτια.

Στον δρόμο για το αεροδρόμιο δυναμώνω το Radio 2, αλλά η ένταση δεν βουβαίνει την ενοχή.

«Ο κόσμος δουλεύει» λέω δυνατά. «Έτσι είναι η ζωή».

Είπα στον Άνταμ ότι έγινε αλλαγή βάρδιας, ότι είχα προσπαθήσει να το αποφύγω αλλά δεν τα κατάφερα, ότι θα έλειπα πέντε μέρες και τι να έκανα; Η δουλειά ήταν δουλειά.

Είπα ψέματα.

Η Μίνα είναι μέλος της επίλεκτης ομάδας αεροσυνοδών που συμμετέχει στην παρθε-
νική απευθείας πτήση από το Λονδίνο στο Σίδνεϊ, ένα ταξίδι-σταθμός διάρκειας είκοσι
ωρών. Προσπαθεί να μείνει συγκεντρωμένη στη δουλειά της και να μην την αποσπούν
οι σκέψεις για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η πεντάχρονη κόρη της και ο γάμος
της που καταρρέει.

Ενώ όμως το Boeing 777 με τους 353 επιβάτες βρίσκεται στον αέρα, η Μίνα λαμβάνει
ένα ανατριχιαστικό σημάδι από έναν ανώνυμο επιβάτη, κάποιον που χρειάζεται τη
βοήθειά της για να πετύχει τον στόχο του: να εμποδίσει το αεροσκάφος να φτάσει στον
προορισμό του. Και ξέρει ακριβώς πώς να την κάνει να συνεργαστεί: *Οι οδηγίες που
ακολουθούν θα σώσουν τη ζωή της κόρης σου.*

Όταν ένας επιβάτης πέφτει νεκρός η Μίνα καταλαβαίνει ότι δεν έχει άλλα περιθώρια.
Πρέπει να επιλέξει. Να σώσει τις ζωές εκατοντάδων επιβατών ή τις ζωές των δικών
της ανθρώπων;

**ΕΙΚΟΣΙ ΩΡΕΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΓΕΙΩΣΗ.
ΠΟΛΛΑ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΣΥΜΒΟΥΝ ΣΕ ΕΙΚΟΣΙ ΩΡΕΣ...**

Ένα βιβλίο που δεν σε αφήνει να το αφήσεις – η *Θμηρία* θα σας κάνει
να αναρωτιέστε σε κάθε σελίδα «τι θα έκανα εγώ».

KARIN SLAUGHTER, ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Ένα πραγματικά αγωνιώδες θρίλερ που για το τέλος επιφυλάσσει
ένα απρόβλεπτο χτύπημα – φανταστικό ανάγνωσμα!

SHARI LAPENA, ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Όταν η Clare Mackintosh ανεβάζει τον πήχη, δεν αστειεύεται...
Οι εταιρείες παραγωγής ταινιών θα κάνουν ουρά.

LINWOOD BARCLAY, ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

ISBN:978-618-03-2845-5

9 786180 328455

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 82845

metaixmio.gr